

Bajnok fák vadászai

Workshop csoport munkában

A legidősebb és legnagyobb (legmagasabb, legnagyobb átmérőjű, legnagyobb kerületű, legnagyobb térfogatú) fák (champion trees) európai lelkes híveinek, szenvedélyes „gyűjtőinek-vadászainak” (treehunter) 2011. évi találkozója a Német Dendrológiai Társaság (Deutsche Dendrologische Gesellschaft) és a Német Arborétumok Társasága (Gesellschaft Deutsches Arboretum) közösen szervezésében Bonnban, az egykori Német Szövetségi Köztársaság volt fővárosában került megtartásra.

A találkozón 10 ország vett részt. A találkozó részvevője voltam én is, mint a hazai öreg- és nagyfa-adatbázis nyilvántartásának képviselője. Mint főszerző, dr. Gordon Mackentun, a Német Dendrológiai Társaság természetvédelmi szakreferense nyitotta meg a rendezvényt. Üdvözlő és a találkozó programját, ill. céljait ismertető szavai után a résztvevők közül azok, akik már a tavalyi találkozón Belgiumban is részt vettek, az azóta eltelt időben elért eredményeikről számoltak be. Azok a résztvevők pedig, akik a tavalyi találkozón nem voltak jelen, bemutatkozó prezentációkat tartottak. Utóbbiak közé tartozva tartottam meg én is előadást, melyben a 1994-ben összeállított és azóta jelentősen kibővült, a Nyugat-magyarországi Egyetem Növénytan és Természetvédelmi Intézetének honlapján keresztül elérhető öreg- és nagyfa-regiszter létrejöttének előzményeiről, létrehozásáról és a regiszter tartalmáról beszéltem.

A képviselt szervezetek projektjei közül mindenképpen meg kell említe-

nem, s néhány mondatban be kell mutatnom a Nagy-Britanniában működő „Woodland Trust” „The Ancient Tree Hunt” projektjét.

Ezt a projektet több, az erdőgazdálkodás és a természetvédelem területén Angliában, Skóciában, Walesben és Írországból tevékenykedő állami szervezet és alapítvány közösen indította 2006-ban. A projektnek 10 fős irányító

testülete van. Az irányító testület tagjai a projekt fizetett alkalmazottjai. A projektben aktívan közreműködő összes többi személy önkéntes, akik több mint 130-an vannak. Az önkénteseknek rendszeresen tartanak szemináriumokat a dendrológia és az alkalmazott mérési módszerek szakterületén is. Weboldalukon máig 100 000 „champion tree” adatait rögzítették, s a rögzített adatok 75%-a ellenőrzött, hitelesített. Az önkénteseknek, akik a legmagasabb színvonalon végzik tevékenységüket, évente elismerő oklevelet, kitüntető címet adományoznak.

A szervezet honlapja a www.woodlandtrust.org.uk internetcímen, míg az öreg és nagyfák regisztrálásával foglalkozó projektjük honlapja a www.AncientTreeHunt.org.uk címen található.

A mozgalom hazai részvevőinek eredményei nemzetközi összehasonlításban is számottevőek és az eredményeket bemutató honlapok is színvonalasak. A mozgalom élvonalához tartozó országokban, s elsősorban Nagy-Britanniában folyó tevékenység szervezottsége, állami és magánszervezetek, magánszemélyek általi pénzügyi és önkéntes munkaórákban megvalósuló támogatottsága azonban sokkal jelentősebb, mint a hazai mozgalomé.

Kovács Miklós

Majdnem kipusztultunk?

Egy átfogó genetikai elemzés szerint az emberiség mintegy 70 ezer évvel ezelőtt a kipusztulás szélére sodródott: a népesség néhány kisebb, egymástól elszigetelt csoportra redukálódott.

Az American Journal of Human Genetics-ben megjelent tanulmány a Stanford Egyetem kutatóinak egy ettől független vizsgálatát is idézi, amely szerint az emberiség létszáma ekkor mindössze 2000 körülre csökkent.

A kizárólag anyai ágon örökített mitokondriális DNS összehasonlító vizsgálatával már korábban kimutatták, hogy léteznie kellett egy „mitokondriális ősanának”, akinek mitokondriális génjeire visszavezethetőek az összes ma élő ember mitokondriális génjei. A „mitokondriális Éva”, aki Afrikában élt mintegy 200 ezer éve, a legrégebben élt nő, aki kizárólag női leszármazási vonalak mentén (esetleg kisebb, elszigetelt népcsoportoktól tekintve) a ma élő több mint 6,5 milliárd ember őse.

A Homo sapiens elődeinek kirajzása Afrikából, majd széles körű elterjedésük a világban mintegy 60 ezer éve kezdődött. Eveset tudunk azonban az emberiségnek e két időpont közötti sorsáról.

A mostani vizsgálat sorozatban amerikai és izraeli kutatók két dél-afrikai népcsoport tagjainak mitokondriális DNS-ét vizsgálták, akik úgy tűnik, valamikor a 150-90 ezer évvel ezelőtti időszakban váltak le a főágról. Ez azokat a kutatókat támasztja alá, akik úgy vélik, hogy az Évától származtatható népességgel egy időben élhettek más, akkor esetleg nagyobb emberi népességek is, csak hogy azok vagy kihaltak, vagy csak elszigetelt helyeken, szóróványosan maradtak fent.

Éva valószínűleg Kelet-Afrikában élt, ahol a modern ember őseitől fennmaradt legrégebbi csontvázakat is felfedezték. Éghajlatkutatásokból tudjuk, hogy ezt a vidéket a 135-90 ezer évvel ezelőtti időszakban komoly aszályok sújtották: ezek sodorhatták ezt a népességet a kihalás szélére.

(AP)